

GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA:

SEVR

İtilaf devletleri, yenilen diğer devletlerle barış antlaşmalarını imzalamalarına karşın en son antlaşmayı savaşın bitiminden yaklaşık 2 yıl sonra Osmanlı Devleti ile imzalanacaktır.

* Bu durumun nedeni ne olabilir?

Çünkü İtilaf devletleri, Osmanlı topraklarını paylaşma konusunda aralarında anlaşmazlıklar yaşıyordu.

İtilaf devletleri, San Remo Konferansı'nda yeniden bir araya gelerek, antlaşmaya taslağına son şeklini verdiler.

İstanbul'u işgal eden İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'ni baskı altına aldılar.

Osmanlı yöneticileri(padişah (VI. Mehmet Vahidettin) ve Damat Ferit Hükümeti), çok ağır şartlar taşıyan bu antlaşmayı başlangıçta reddetseler de artan baskılar sonucu; Saltanat Şurası'nı toplayarak imzalamak zorunda kaldılar.

2.41 Sevr Antlaşması imzalanırken, 1920

Sevr Barış Antlaşması'na(10 Ağustos 1920) göre

- Boğazlar, Türklerin hiçbir etkisi olmayan 'Boğazlar Komisyonu' tarafından yönetilecek, bu madde neyi göstermektedir?
Boğazlar üzerindeki egemenliğimiz sona ermiş, bağımsızlığımız zedelenmiştir.

- İstanbul ve Anadolu'nun bir bölümü Osmanlı Devleti'nde kalacak, azınlık hakları gözetilmez ise İstanbul Türklerin elinden alınacak, bu madde neyi amaçlıyor olabilir?

Padişahı ve İst. Hükümetini Sevr'e uymaya zorlamak

- Doğu Anadolu'da birer Ermeni ve Kürt devletleri kurulacak,
- Ege Bölgesi ve Doğu Trakya; Yunanlılara bırakılacak,
- Antalya ve Konya çevresi, 12 ada; İtalyanlara bırakılacak,
- Adana, Malatya ve Sivas dolaylarını birleştiren bölge Fransızlara bırakılacak,

- Suriye ve Lübnan Fransa mandasında, Irak ve Arabistan İngiltere mandasında kalacak,

- Mecburi askerlik kaldırılacak, en fazla 50 bin kişilik ordu olacak, ordunun ağır silahları(uçak, tank, top...) bulunmayacak, bu madde neyi amaçlıyor olabilir?

Osmanlı topraklarını işgale açık, savunmasız bırakmak

- Kapitülasyonlar genişletilerek, tüm İtilaf devletlerine verilecek, Osmanlı Devleti'nin maliyesi İtilaf Devletlerinin denetiminde olacak bu madde neyi amaçlıyor olabilir?

Osmanlı'nın ekonomik bağımsızlığını yok sayıp, açık pazar haline getirmek

- Devletin gelir kaynakları; itilaf devletlerinin savaş tazminatı olarak kullanılacak, bu madde ne ile çelişiyordu?

Wilson ilkeleri ile

Sevr Ant.; Türk ulusuna yaşama hakkı tanımayan ve Türk vatanının parçalanmasını öngören bir belgedir.

Ant. hukuken geçersizdir; çünkü (2)

Anayasaya göre geçerli olması için meclis tarafından onaylanmalıdır. Ancak Mebusan Meclisi dağıtıldığı için meclis tarafından onaylanamamıştır. Son Osmanlı Mebusan Meclisinde alınan Misak-ı Milli kararına da aykırıdır. Aynı zamanda antlaşma maddeleri Wilson İlkeleri ile çelişmekteydi.

TBMM; Sevr'i kesinlikle onaylamadı ve onaylayanları vatan haini ilan etti.

* Haritadan↓ yararlanarak Kurtuluş Savaşı'ndaki cephelerin adlarını ve hangi devletler ile mücadele ettiğimizi söyleyin?

Doğu cephesi – Ermeniler

Güney cephesi – Fransızlar ve Ermeniler

Batı cephesi – Yunanlılar ile

Kurtuluş Savaşı başlangıçta bölgesel güçlerin düşmana karşı koymasıyla başlamıştı. Genelgelerin yayımlanması, kongrelerin toplanması ve TBMM'nin açılmasından sonra, mücadele topyekün bir kurtuluş savaşına dönüştü.

İlk Zaferimiz

Yüzyıllar boyunca Osmanlı hoşgörüsü ile dillerini dinlerini özgürce yaşayan Ermeniler neden Türklerle düşman oldular?

Fransız ihtilalinin yaydığı milliyetçilik fikrinden etkilenen Ermeniler Doğu Anadolu ve Kilikya'yı da içine alan bağımsız bir Ermenistan devleti için ayaklandılar.

Rusya'nın savaştan ve işgal ettiği yerlerden çekilmesi, Ermenilerin Doğu Anadolu ile ilgili planlarını zora soktu. *Savaş sonrası(1918) İng. desteğiyle Kafkasya'da bir Ermeni Devleti kurdular.* Ancak Türk Ordusu bölgeye ulaşmadan Rusların boşalttığı yerlere(Kars, Ardahan...) girip, işgal ettiler.

ABD'li General James Harbord başkanlığında bir heyetin hazırladığı "General Harbord Raporu" ile Ermenilerin Doğu Anadolu'da çoğunlukta olmadıkları ve iddia edildiği gibi haksızlığa uğramadıkları belgelenmiştir.

15. Kolordu(?) Komutanı Kazım Karabekir, TBMM tarafından Doğu cephesi komutanı olarak atandı. TBMM hangi yetkisini kullanıyor?

Yürütme

*Düzenli Türk Ordusu, Ermenileri yenerek Kars, Sarıkamış, Batum ve Gümrü'yü aldı. Ermenilerin barış istemesi üzerine 3 Aralık 1920'de **Gümrü Ant.** yapıldı.*

Bu antlaşmaya göre;

- Ermeniler, D.Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden çekilecek, D.Anadolu ile ilgili isteklerinden vazgeçeceklerdir, toprak talebinde bulunmayacaktır.

Böylece Ermenistan, Misak-ı Milli'yi tanıırken, Sevr Antlaşmasını da reddettiğini kabul edecektir.

✚ Gümrü Ant.; TBMM'nin uluslar arası alanda kazandığı ilk siyasi başarı ve imza koyduğu ilk antlaşmadır.

✚ Ermenistan. BMM'yi resmen tanıyan ilk devlet olmuştur. Ermenistan'a karşı kazanılan zafer düzenli birliklerimizin askerî alandaki ilk başarısıdır.

✚ Doğu cephesi kapandığından, güvenlik sağlanınca, buradaki kuvvetlerimizin ve teçhizatın önemli bölümü, batı cephesine kaydırıldı.

Destanlaşan Direniş

* Destanlaşan direniş başlığı hangi cephe ile ilgili olarak atılmıştır? Neden?

Güney cephesi, çünkü bu cephede halk-Kuvayı milliyeye, düzenli ordu olmaksızın düşmanla mücadele edip, düşmanı yurttan atmayı başarmıştır.

* Destanlaşan direnişi gösteren şehirler hangileridir? Kahramanlıkları nasıl takdir edilmiştir?

Antep, Maraş ve Urfa kentlerine gösterdikleri kahramanlık nedeniyle TBMM tarafından Gazi – Kahraman ve Şanlı unvanları onurlandırıldılar.

Mondros mütarekesi sonrası önce İngiliz işgaline uğrayan Adana, Urfa, Antep ve Maraş; İng. ile Fr. Arasında yapılan anlaşma ile -Musul'un İngiliz işgaline terki karşılığı- Fransız işgaline bırakıldı. Fransızlar, bölgeye kendi askerleri yanında Tehcir Kanunu ile Suriye'ye göç ettirilen Ermenileri getirdiler ve Fransız üniformalı Ermeni askerlerin katliamlarına göz yumdular.

* Adana ve çevresinin, Fransız-Ermeni işgaline girmesini önlemek üzere kurulan milli cemiyetin adı nedir?

Kilikyalılar Cemiyeti

Güney cephesinde Fransız/Ermenilere karşı savaş düzenli ordunun katkısı olmadan; bölge halkının- Kuvayımilliyenin, MHC'lerin... kahramanca mücadelesi ile kazanılmıştır. Önce

Maraş'tan ardından Urfa'dan Fransızları ve işbirlikçileri Ermenileri kovmuştur. Antep halkı da şehrinin Fransızlara karşı tam 11 ay kahramanca savunmuş, 6 bin şehit vermiştir.

Fransızlar Anadolu'da tutunamayacaklarını anlamaya başladı, Yunanlılara güvenerek bir süre daha da bekledilerse de, Sakarya Zaferinin ardından TBMM hükümeti ile Ankara Ant.ı yaparak Anadolu'yu terk ettiler. Böylece güney cephesi de kapanmış oldu. Hatay dışında bugünkü Türkiye-Suriye sınırı çizilmiş oldu.

Kurtuluş Savaşı'nda **İtalyanlara karşı cephe açılmadı**. İtalyanlar işgal ettikleri Antalya ve çevresindeki halkla iyi geçindi. Halkın yaşamına müdahale etmediler. İkinci İnönü Savaşı'ndan sonra çekilmeye başlayan İtalyanlar silah ve cephanelerinin bir kısmını TBMM'ye bıraktılar.

Sütçü İmam Olayı

Maraş'taki Fransız - Ermeni askerleri 31 Ekim 1919 günü evlerine gitmekte olan üç Türk kadınına "Burası artık Türk memleketi değildir. Fransız müstemlekesinde peçe ile gezilmez!" diyerek saldırıda bulundular. Silahsız şekilde olaya müdahale etmek isteyen Çakmakçı Sait'i de şehit ettiler. Bunun üzerine caddenin karşısındaki dükkânında bulunan Sütçü İmam, tabancasını alarak hızla olayın olduğu yere geldi ve askerlerden birini öldürdü.

İzini kaybettiren Sütçü İmam işgal güçlerinin bütün çabalarına rağmen bulunamadı. Bu olaydan sonra Sütçü İmam, gündüzleri köy köy dolaşarak düşmana karşı direniş çağrısı yaptı. Böylece 22 gün süren Maraş Harbi'ne katılıp şehrin kurtuluşuna katkıda bulunan Sütçü İmam düşmana ilk kurşunu atarak Maraş'ın kurtuluş mücadelesini başlatmış oldu.

17.

Sosyal Bilgiler öğretmeni aşağıdaki sorulardan hangisini cevaplamıştır?

- A) Büyük Millet Meclisi açılmalı mıydı?
- B) Hıyanet-i Vatan Kanunu çıkarılmalı mıydı?
- C) Düzenli ordu kurulmalı mıydı?
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmalı mıydı?

14. Sevr Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi, ekonomik bağımsızlığımızı yok etmeye yöneliktir?

- A) Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.
- B) Azınlıklara geniş haklar verilecek.
- C) Kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacak.
- D) Ağır silahlardan arındırılmış elli bin kişilik bir ordu bulundurulacak.

20. Erzurum Kongresi'nde yer alan "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." ve Misakımillî'de yer alan "Türklerin oturduğu yerler bölünmez ve ayrılmaz bir bütündür, parçalanamaz." maddeleriyle vurgulanmak istenen düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul'dan ayrı bir yönetim kurulacağı
- B) Saltanat ve halifeliğe bağlı kalınacağı
- C) Azınlıklara ayrıcalıklar verilmeyeceği
- D) Ülke bütünlüğünün korunacağı

12. Millî cemiyetler, faaliyet gösterdikleri bölgeleri kurtarma amacındaydılar. Kuruldukları bölgelerde halkı örgütüyorlar, kongre ve protesto mitingleri düzenliyorlar, işgal güçlerine karşı silahlı direnişte bulunuyorlardı.

Bu bilgiye göre millî cemiyetler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kuruluşlarından itibaren birlikte hareket etmişlerdir.
- B) Bağımsızlık ruhuyla kurulmuşlardır.
- C) İşgalci devletlere karşı mücadele vermişlerdir.
- D) Bulundukları bölgelerde halkı teşkilatlandırmaya çalışmışlardır.

13. "Birinci TBMM'nin temel hedeflerinden birisi de otoritesini hukuki yollardan güçlendirmektir." diyen bir öğrenci, aşağıdakilerden hangisini söylerse çelişkili konuşmuş olur?

- A) Meclis, Teşkilat-ı Esasî'yi kabul etmiştir.
- B) Meclis, isyancıları yargılamak için İstiklal Mahkemelerini kurmuştur.
- C) Meclis, isyanları bastırmak için Hıyanet-i Vatan Kanunu'nu çıkarmıştır.
- D) Meclisteki bazı milletvekilleri, İstanbul Hükümeti taraftarı Reşit Paşa'nın öldürülmesini önermişlerdir.

4. Kâzım Karabekir Paşa, Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi Komutanı olarak görev yaptı. Ermenileri yenilgiye uğratarak doğu illerini işgalden kurtardı. Doğu Anadolu'da ailesini kaybeden binlerce çocuğa babalık yaptı. Onlar için yurtlar ve okullar açtı, onların her birini meslek sahibi yaparak sefaletten kurtardı. Bundan dolayı kendisine "Yetimlerin Babası" unvanı verildi.

Buna göre Kâzım Karabekir Paşa'nın aşağıdaki alanlardan hangileriyle ilgili çalışmalar yaptığı söylenebilir?

- A) Siyasi - Askerî
- B) Hukuki - Siyasi
- C) Sosyal - Hukuki
- D) Askerî - Sosyal

